

*Uprawnienia i zadania kontrolne
Inspekcji Ochrony Środowiska w zakresie gospodarki odpadami
Problemy związane z transportem i składowaniem odpadów
w kontekście art. 183 Kodeksu karnego. Nielegalny obrót odpadami.*

Anna Popławska

Departament Kontroli Gospodarowania Odpadami
Główny Inspektorat Ochrony Środowiska

Projekt LIFE15 GIE/PL/000758
Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody
Lublin, 22 października 2019 r.

1

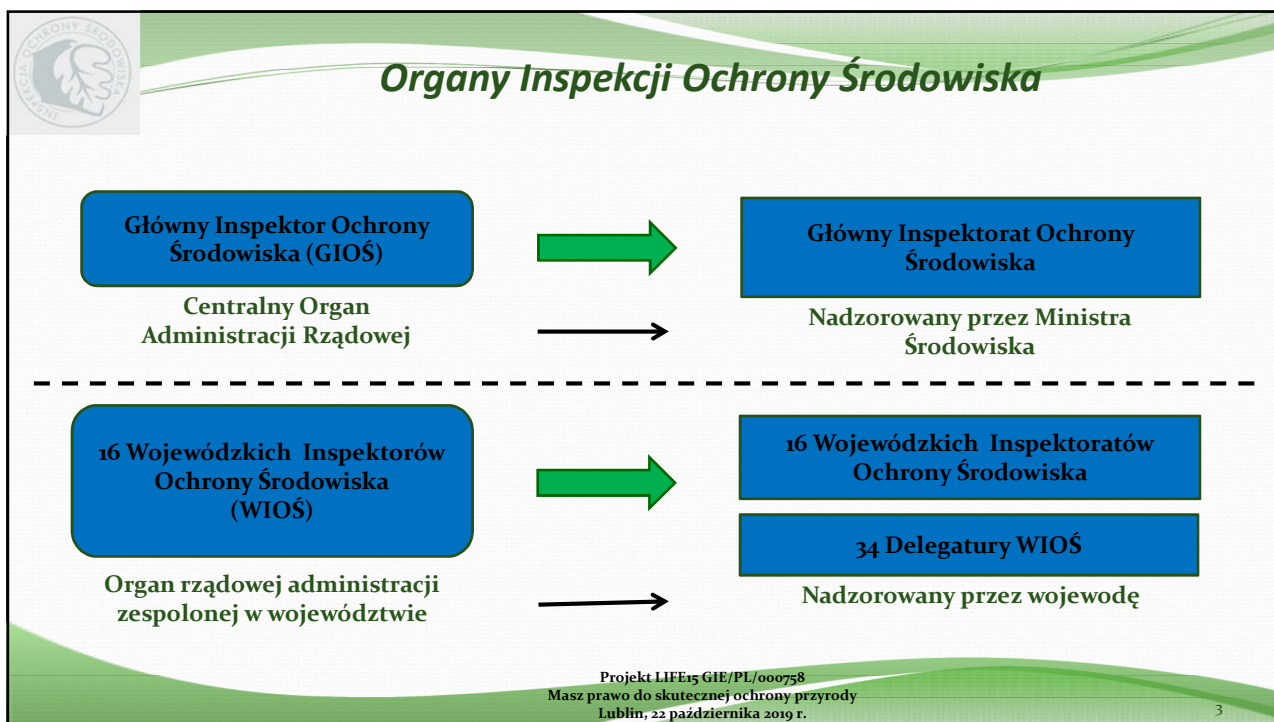

**Uprawnienia i zadania kontrolne
Inspekcji Ochrony Środowiska
w zakresie gospodarki odpadami**

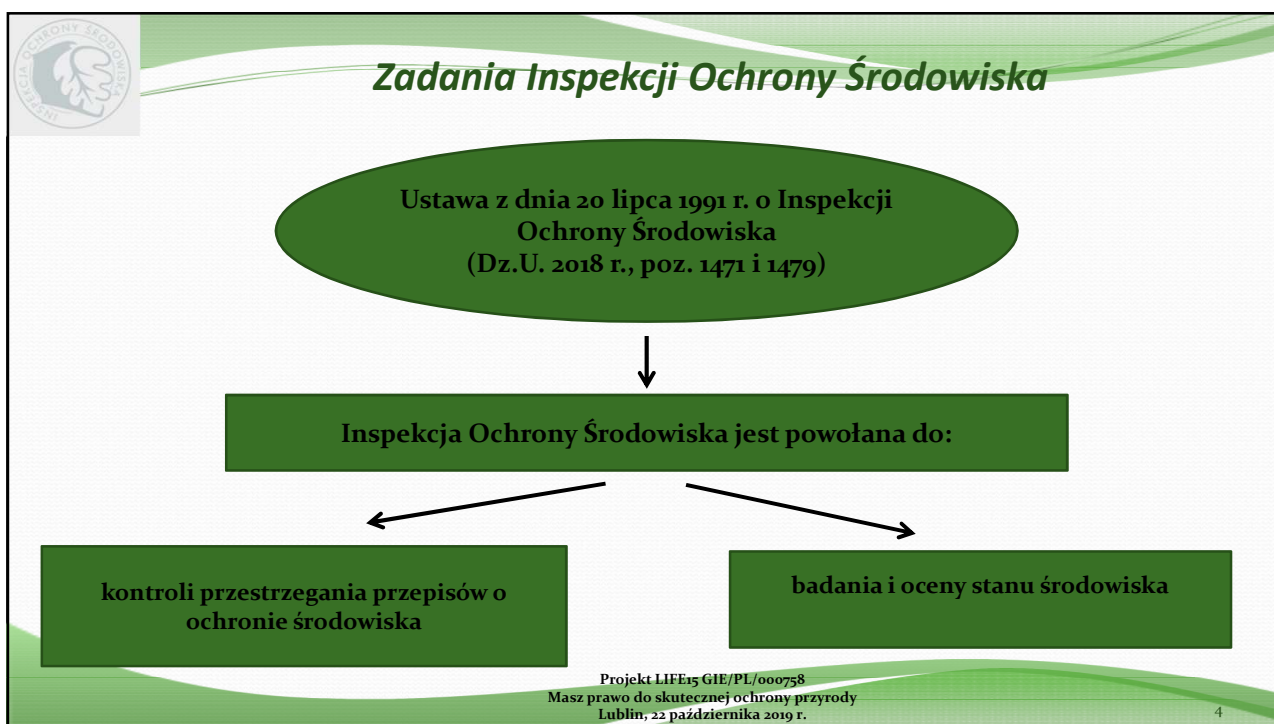

Projekt LIFE15 GIE/PL/000758
Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody
Lublin, 22 października 2019 r.

2

3

4

Główny Inspektor Ochrony Środowiska

Kieruje działalnością IOŚ m.in.:

- **ustala ogólne kierunki działania Inspekcji Ochrony Środowiska oraz wydaje zalecenia i wytyczne określające sposób postępowania w trakcie realizacji zadań;**
- określa zasady współdziałania z innymi organami administracji publicznej;
- organizuje i koordynuje kontrole podmiotów korzystających ze środowiska, o zasięgu ponad wojewódzkim;
- organizuje szkolenia pracowników Inspekcji Ochrony Środowiska;
- współpracuje z organami państw członkowskich UE i państw trzecich oraz organizacjami międzynarodowymi.

Projekt LIFE15 GIE/PL/000758
Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody
Lublin, 22 października 2019 r.

5

Wojewódzki inspektor ochrony środowiska

kieruje działalnością IOŚ na obszarze danego województwa, m.in. :

- wykonuje zadania Inspekcji Ochrony Środowiska zgodnie z ogólnymi kierunkami działania i zaleceniami GIOŚ;
- ustala, w porozumieniu z wojewodą, kierunki działania oraz roczne plany pracy IOŚ na obszarze województwa;
- dokonuje na obszarze województwa analiz i ocen przestrzegania przepisów i stanu środowiska

Projekt LIFE15 GIE/PL/000758
Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody
Lublin, 22 października 2019 r.

6

Nowelizacje ustaw – rozszerzenie uprawnień i narzędzi kontrolnych Inspekcji Ochrony Środowiska

- Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z dnia 3 sierpnia 2018 r., poz. 1479) –
 - **wejście w życie z dniem 1 stycznia 2019 r.;**
 - przepisy dot. nowych kompetencji kontrolnych – **wejście w życie z dniem 18 sierpnia 2018 r.;**
- Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z dnia 21 sierpnia 2018 r., poz. 1592) – **wejście w życie 5 września 2018 r.;**
- Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych ustaw (Dz.U. poz. 1579) – **wejście w życie 6 września 2019 r.**

Projekt LIFE15 GIE/PL/000758
Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody
Lublin, 22 października 2019 r.

7

Główne cele nowelizacji ustawy o IOŚ

- **Wzmocnienia działań kontrolnych IOŚ - zwiększenia skuteczności kontroli i wyeliminowanie szarej strefy w obszarze środowiska, w tym w gospodarce odpadami poprzez:**
 - wyposażenie IOŚ w bardziej skuteczne instrumenty prawne i techniczne, możliwe do zastosowania podczas kontroli oraz zwiększenie wysokości kar pieniężnych,
- **Wzmocnienia działań monitoringowych IOŚ**
 - Optymalizacja i elastyczność w prowadzeniu badań monitoringowych i wykonywaniu badań na potrzeby kontroli;
 - Optymalizacja kosztów uzyskania i utrzymania akredytacji.

Projekt LIFE15 GIE/PL/000758
Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody
Lublin, 22 października 2019 r.

8

Wzmocnienie działań monitoringowych IOŚ

- Prowadzenie państwowego monitoringu środowiska (PMŚ) oraz prowadzenia działalności laboratoryjnej,
- – od 1 stycznia 2019 roku należy do zadań Głównego Inspektora Ochrony Środowiska
- Zmiana sposobu realizacji PMŚ - utworzenie w strukturach GIOŚ, działającej ponadregionalnie, jednolitej krajowej sieci monitoringu środowiska (w zakresie powietrza, wód, hałasu, pól elektromagnetycznych) w oparciu o 16 dotychczas istniejących w wioś.
- Przekształcenie 16 laboratoriów WIOŚ w Centralne Laboratorium Badawcze w strukturze GIOŚ z wyspecjalizowanymi oddziałami regionalnymi w oparciu o istniejącą infrastrukturę laboratoryjną wioś.

Projekt LIFE15 GIE/PL/000758
Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody
Lublin, 22 października 2019 r.

9

Podstawowe zadania kontrolne IOŚ

- Kontrola podmiotów korzystających ze środowiska w zakresie przestrzegania przepisów o ochronie środowiska oraz decyzji ustalających warunki korzystania ze środowiska;
- Udział w przekazywaniu do użytkowania obiektów lub instalacji jako przedsięwzięć mogących zawsze znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko;
- Przeciwdziałanie poważnym awariom oraz sprawowanie nadzoru nad usuwaniem ich skutków;
- Wykonywanie zadań w zakresie międzynarodowego przemieszczania odpadów;
- Podejmowanie decyzji wstrzymujących działalność prowadzoną z naruszeniem wymagań ochroną środowiska;
- Wymierzanie kar pieniężnych za naruszanie przepisów prawa i decyzji.

Projekt LIFE15 GIE/PL/000758
Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody
Lublin, 22 października 2019 r.

10

Uprawnienia kontrolne IOŚ

Przy wykonywaniu kontroli przestrzegania wymagań ochrony środowiska inspektor jest uprawniony do:

- wstępu z niezbędnym sprzętem na teren nieruchomości, obiektu lub ich części, na którym prowadzona jest działalność gospodarcza i do środków transportu;
- wstępu przez całą dobę wraz z niezbędnym sprzętem na teren niezwiązany z prowadzeniem działalności gospodarczej;
- pobierania próbek, przeprowadzania niezbędnych badań lub wykonywania innych czynności kontrolnych w celu ustalenia na terenie kontrolowanej nieruchomości, w obiekcie lub jego części, stanu środowiska oraz oceny tego stanu w świetle przepisów o ochronie środowiska i wydanych decyzji;
- żądania wstrzymania ruchu lub **uruchomienia** instalacji lub urządzeń w zakresie niezbędnym dla pobrania próbek i przeprowadzenia badań/pomiarów;
- oceny stosowanych technologii i rozwiązań technicznych;
- oceny sposobu eksploatacji instalacji lub urządzeń;
- wykonywania pomiarów wielkości emisji oraz poziomu substancji lub energii występujących w środowisku;
- żądania pisemnych lub ustnych informacji oraz wzywania i przesłuchiwania osób **pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań** - dla ustalenia stanu faktycznego;
- żądania okazania dokumentów i udostępnienia wszelkich danych, **w tym dokumentów finansowych**;
- żądania okazania dokumentów niezbędnych do wymierzenia mandatu lub kary grzywny.

Projekt LIFE15 GIE/PL/000758
Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody
Lublin, 22 października 2019 r. 11

Uprawnienia kontrolne IOŚ

- 1) Upoważniony do kontroli inspektor jest uprawniony do poruszania się po terenie nieruchomości, obiektu lub ich części oraz środków transportu, bez potrzeby uzyskiwania przepustki oraz nie podlega rewizji osobistej;
- 2) Jeżeli przeprowadzenie niezbędnych pomiarów, w tym pobranie próbek, lub wykonanie innych czynności kontrolnych wymaga specjalistycznej wiedzy lub umiejętności, wojewódzki inspektor ochrony środowiska może **upoważnić do udziału w kontroli osobę niebędącą inspektorem, posiadającą taką wiedzę lub takie umiejętności.**
- 3) Kierownik kontrolowanej jednostki organizacyjnej oraz kontrolowana osoba fizyczna, z zachowaniem przepisów o ochronie informacji niejawnych oraz o zakwaterowaniu sił zbrojnych, obowiązani są umożliwić inspektorowi przeprowadzenie kontroli.

Projekt LIFE15 GIE/PL/000758
Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody
Lublin, 22 października 2019 r. 12

System kontroli (SK)

Inspekcja Ochrony Środowiska prowadzi kontrole w sposób jednolity w całym kraju oraz podejmuje działania pokontrolne, w oparciu o opracowany w Głównym Inspektoracie Ochrony Środowiska - **System kontroli** uwzględniający zalecenia Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej nr 2001/331/WE ustalające minimalne kryteria działania inspekcji ochrony środowiska w państwach członkowskich Unii Europejskiej.

Projekt LIFE15 GIE/PL/000758
Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody
Lublin, 22 października 2019 r.

13

Kontrolowane przez IOŚ przepisy dot. gospodarki odpadami

➤ Ustawa ramowa:

- ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2019 r. poz. 701 ze zm.);

➤ Ustawy szczegółowe:

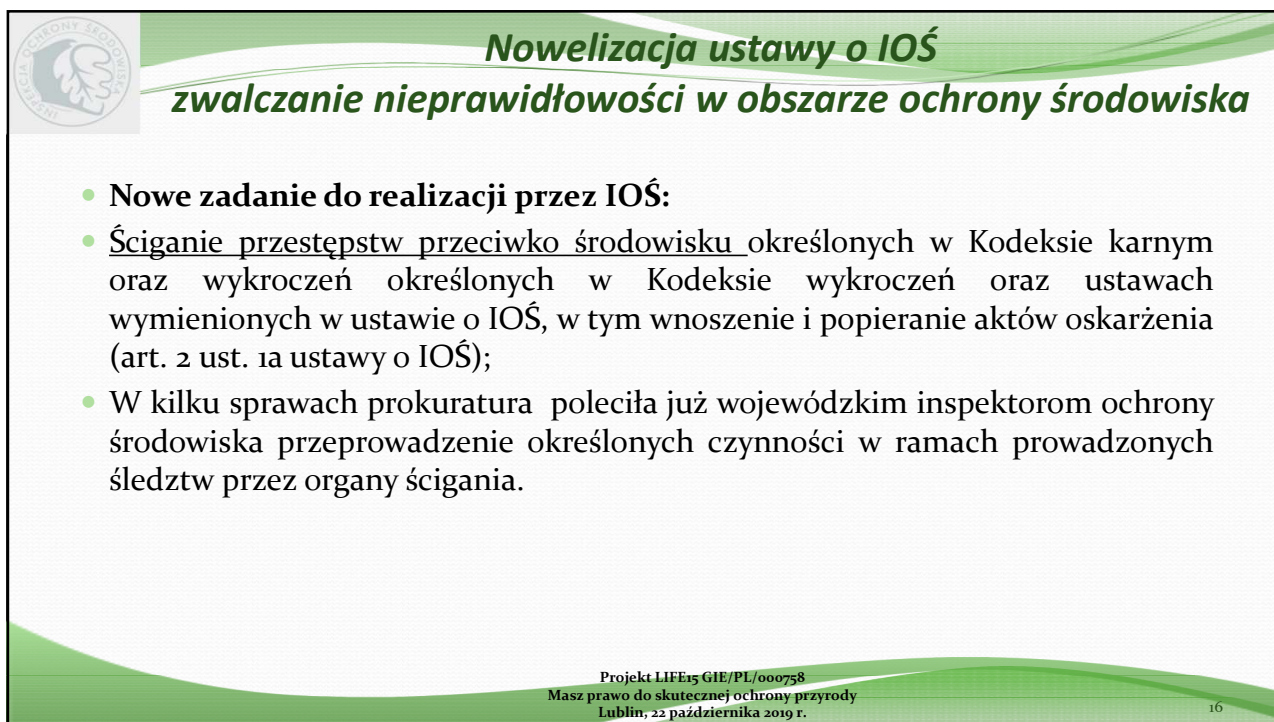
- z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach,
- z dnia 011 maja 2001 r. o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej;
- z dnia 20 stycznia 2005 r. o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji;
- z dnia 29 czerwca 2007 r. o międzynarodowym przemieszczaniu odpadów,
- z dnia 10 lipca 2008 r. o odpadach wydobywczych;
- z dnia 24 kwietnia 2009 r. o bateriach i akumulatorach;
- z dnia 13 czerwca 2013 r. o opakowaniach i odpadach opakowaniowych;
- z dnia 11 września 2015 r. o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym;
- z dnia 19 lipca 2019 r. o przeciwdziałaniu marnowaniu żywności.

Projekt LIFE15 GIE/PL/000758
Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody
Lublin, 22 października 2019 r.

14

15

16

Zmiany w organizacji pracy i kontroli IOŚ – ułatwienia w zwalczaniu nielegalnych działań

- Wprowadzenie dla inspektorów ochrony środowiska pracy zmianowej - możliwość wykonywania kontroli w systemie całodobowym również w porze nocnej;
- Kontrole interwencyjne i pozaplanowe bez wcześniejszego zawiadomienia podmiotu o zamiarze jej przeprowadzenia (obowiązek powiadamiania z 7-dniowym wyprzedzeniem - dla kontroli planowanych);
- Kontrole interwencyjne rozpoczynane tylko po okazaniu legitymacji służbowej potwierdzającej tożsamość i uprawnienia inspektora do jej wykonania;
- Kontrole w zakresie gospodarki odpadami, prowadzone na podstawie ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska – **bez stosowania przepisów Rozdziału 5 - Ograniczenia kontroli działalności gospodarczej ustawy Prawo Przedsiębiorców**;

Projekt LIFE15 GIE/PL/000758
Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody
Lublin, 22 października 2019 r.

17

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 22 sierpnia 2018 r. w sprawie wzoru legitymacji służbowej inspektora Inspekcji Ochrony Środowiska

Projekt LIFE15 GIE/PL/000758
Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody
Lublin, 22 października 2019 r.

18

Nowe narzędzia kontrolne

- Możliwość prowadzenia na terenie całego kraju kontroli inicjowanych z poziomu Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska przez:
 - wyspecjalizowane zespoły kontrolne złożone z inspektorów z różnych terytorialnie wojewódzkich inspektoratów ochrony środowiska - **w obszarach nielegalnych działań obejmujących obszar kilku województw;**
 - możliwość tw. kontroli krzyżowych tj. równoczesnej kontroli kilku podmiotów na terenie kilku województw zaangażowanych np. w nielegalne działania z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi.
- GIOŚ powołał już 14 takich zespołów kontrolnych:

Projekt LIFE15 GIE/PL/000758
Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody
Lublin, 22 października 2019 r.

19

Nowe narzędzia kontrolne

- obserwowanie i rejestrowanie przy użyciu środków technicznych, w tym technik satelitarnych i bezzałogowych statków powietrznych, obrazu zdarzeń oraz dźwięku towarzyszącego tym zdarzeniom
- **Przykłady:** wykorzystanie bezzałogowego statku powietrznego przez: WIOŚ w Olsztynie (zakopywanie odpadów komunalnych na terenie działki prywatnej), GIOŚ (nielegalna stacja demontażu pojazdów w woj. pomorskim)

Projekt LIFE15 GIE/PL/000758
Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody
Lublin, 22 października 2019 r.

20

Zalety wykorzystania bezzałogowych statków powietrznych w kontroli gospodarki odpadami (w tym składowisk odpadów)

- Szybsza i bardziej efektywna kontrola działalności prowadzonych na znacznym obszarze (np. składowiska odpadów, wyrobiska po wydobyciu kopalin, żwiru itp.);
- Innowacyjna i skuteczna metoda monitorowania i egzekwowania prawa;
- Metoda umożliwiająca szybsze wykrycie nielegalnych działań w gospodarce odpadami, w tym przestępstw w środowisku;
- Możliwość oszacowania ilości zdeponowanych odpadów (kubatura magazynowanych odpadów, składowiska odpadów itp.), przy wykorzystaniu odpowiedniego oprogramowania przetwarzającego obrazy z nalotów wykonanych dronem;
- Możliwość wykrywania odpadów ulegających biodegradacji przy wykorzystaniu kamery termowizyjnej (w przypadku podejrzenia deponowania odpadów w wyrobiskach, pod ziemią itp.);
- Skuteczna forma zniechęcająca do nielegalnych działań.

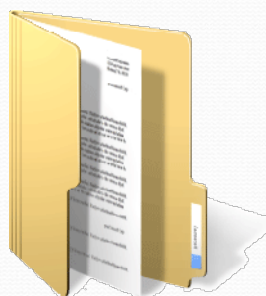
Projekt LIFE15 GIE/PL/000758
Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody
Lublin, 22 października 2019 r.

21

Nowe narzędzia kontrolne

- **żądanie okazania dokumentów, w tym dokumentów finansowych i udostępnienia wszelkich danych mających związek z problematyką kontroli**

Projekt LIFE15 GIE/PL/000758
Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody
Lublin, 22 października 2019 r.

22

Nowe narzędzia kontrolne

- Określenie składu morfologicznego odpadów w oparciu o wiedzę ekspercką inspektorów,
- Przykład: deklarowane odpady w zatrzymanym pojeździe – inne niż niebezpieczne, w praktyce – mieszanina odpadów niebezpiecznych – woj. śląskie (WIOŚ w Katowicach);

Projekt LIFE15 GIE/PL/000758
Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody
Lublin, 22 października 2019 r.

23

Możliwe czynności IOŚ – w przypadku powzięcia uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa przeciwko środowisku albo wykroczenia (art.10b ustawy o IOŚ)

- 1) obserwowanie i rejestrowanie przy użyciu środków technicznych, w tym technik satelitarnych i bezzałogowych statków powietrznych, obrazu zdarzeń oraz dźwięku towarzyszącego tym zdarzeniom;
- 2) gromadzenie i zabezpieczanie dowodów popełnienia przestępstwa lub wykroczenia;
- 3) żądanie pisemnych lub ustnych informacji oraz przesłuchiwanie osób w zakresie niezbędnym dla ustalenia stanu faktycznego przy jednoczesnym pouczeniu ich o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań, o której mowa w Kodeksie karnym;
- 4) ustalanie tożsamości osób oraz żądanie okazania dokumentów niezbędnych do wymierzenia grzywny w drodze mandatu karnego lub sporządzeniu wniosku o ukaranie;
- 5) nakładanie grzywien w postępowaniu mandatowym za wykroczenia określone w trybie przewidzianym przepisami o postępowaniu w sprawach o wykroczenia;
- 6) dokonywanie oględzin pomieszczeń i innych miejsc;
- 7) zatrzymywanie lub przeszukiwanie pojazdów przewożących towary oraz kontroli dokumentów związanych z przewozem towaru, jeżeli zachodzi podejrzenie przewożenia odpadów;
- 8) udzielanie pouczeń, zwracanie uwagi, ostrzeganie lub stosowanie innych środków oddziaływania wychowawczego.

Projekt LIFE15 GIE/PL/000758
Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody
Lublin, 22 października 2019 r.

24

Nowe narzędzia kontrolne

- Przeszukiwanie pojazdów przewożących towary oraz kontroli dokumentów związanych z przewozem towaru, jeżeli zachodzi podejrzenie przewożenia odpadów,

Projekt LIFE15 GIE/PL/000758
Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody
Lublin, 22 października 2019 r.

25

Kontrola pojazdów przez IOŚ - zmiany w ustawie Prawo o ruchu drogowym (art. 129)

„Kontrolę ruchu drogowego mogą przeprowadzać także inspektorzy Inspekcji Ochrony Środowiska...”

Określono uprawnienia IOŚ w zakresie kontroli pojazdów:

- legitymowania uczestnika ruchu i wydawania mu wiążących poleceń co do sposobu korzystania z drogi lub używania pojazdu;
- sprawdzania wymaganych dokumentów;
- weryfikacji danych o pojeździe i żądania okazania dokumentu potwierdzającego prawo do używania pojazdu;
- wydawania poleceń kontrolowanemu co do sposobu jego zachowania;
- uniemożliwienie korzystania z pojazdu, którego stan techniczny, ładunek, ... zagrażają bezpieczeństwu lub porządkowi ruchu, powodują uszkodzenie drogi albo naruszają wymagania ochrony środowiska;
- kontroli transportu odpadów wraz wymagań związanych z tym transportem

Projekt LIFE15 GIE/PL/000758
Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody
Lublin, 22 października 2019 r.

26

Nowe narzędzia kontrolne

- Informacje uzyskane w czasie prowadzenia czynności, o których mowa w art. 10b ust. 2, mogą (...) stanowić dowód w postępowaniach administracyjnych, karnych oraz w postępowaniach w sprawach wykroczeń.

Projekt LIFE15 GIE/PL/000758
Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody
Lublin, 22 października 2019 r.

27

Rozszerzenie katalogu organów, do których IOŚ może wystąpić o pomoc w przeprowadzeniu czynności kontrolnych (art. 10a ustawy o IOŚ)

- Policja, KAS, Inspekcja Transportu Drogowego, urzędy nadzoru górniczego, Państwowa Inspekcja Pracy, Inspekcja Handlowa, Państwowa Inspekcja Sanitarna, Inspekcja Weterynaryjna, Państwowa Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Straż Graniczna, Państwowa Straż Pożarna.
- **Pomoc może polegać m.in. na:**
 - Umożliwieniu inspektorowi wejścia na kontrolowany teren, do kontrolowanego obiektu lub do środka transportu;
 - gromadzeniu i zabezpieczaniu dowodów popełnienia przestępstwa albo wykroczenia;
 - ustalaniu tożsamości i przesłuchiowaniu osób w celu ustalenia stanu faktycznego istotnego dla prowadzonego postępowania;
 - zapewnieniu bezpieczeństwa inspektorowi.

Ww. Organy nie mogą odmówić udzielenia pomocy IOŚ.

Projekt LIFE15 GIE/PL/000758
Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody
Lublin, 22 października 2019 r.

28

Zwiększenie zakresu pomocy Policji podczas przeprowadzenia kontroli przez IOŚ

- (Art. 10a ust.4) W przypadku uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa polegającego na udaremnianiu lub utrudnianiu wstępu na kontrolowany teren, do kontrolowanego obiektu lub do środka transportu
- Policja obowiązana jest, na wniosek WIOŚ, umożliwić inspektorom ten wstęp, w tym przy wykorzystaniu środka przymusu bezpośredniego.

Projekt LIFE15 GIE/PL/000758
Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody
Lublin, 22 października 2019 r.

29

Większa dostępność do informacji innych organów

- (Art. 16) Organy Inspekcji Ochrony Środowiska **mogą zwrócić się do każdego organu administracji publicznej lub Policji** z wnioskiem o udzielenie informacji lub udostępnienie dokumentów i danych związanych z ochroną środowiska.
- Organy administracji Publicznej oraz Policja **są obowiązane** przekazać informacje, dokumenty i dane **niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 14 dni** od dnia złożenia wniosku.
- (art.10e) Organy IOŚ mogą **korzystać z informacji kryminalnej** zgromadzonej w Krajowym Centrum Informacji Kryminalnych
- Na wniosek GIOŚ lub WIOŚ organy ścigania oraz organy Krajowej Administracji Skarbowej udostępniają informacje uzyskane w toku czynności operacyjno-rozpoznawczych niezbędne do wykonywania ww. czynności oraz kontroli.

Projekt LIFE15 GIE/PL/000758
Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody
Lublin, 22 października 2019 r.

30

Nowe narzędzia sankcyjne IOŚ

- **Wstrzymanie** w trakcie kontroli **działalności w zakresie stwarzającym zagrożenie zdrowia lub życia ludzi albo zagrożenie zniszczenia środowiska** (art. 12 ust. 4 ustawy o IOŚ)
- Administracyjna kara pieniężna za **utrudnianie lub udaremnianie przeprowadzenia kontroli** (art. 31c ustawy o IOŚ) – **od 10 000 zł do 100 000 zł**

Projekt LIFE15 GIE/PL/000758
Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody
Lublin, 22 października 2019 r.

31

Zmiana ustawy o odpadach - wprowadzenie procedury postępowania z zatrzymywanymi pojazdami transportującymi odpady (art.24 a)

- Zatrzymanie transportu odpadów przez KAS, SG, ITD, Policję i WIOŚ gdy ujawniono:
 - 1) naruszenie szczegółowych wymagań dla transportu odpadów,
 - 2) przemieszczanie odpadów do nieuprawnionego odbiorcy,
 - 3) naruszenie przepisów o międzynarodowym przemieszczaniu odpadów;
- Kierowanie, pojazdu wraz z odpadami, na miejsce magazynowania odpadów wyznaczone w wojewódzkim planie gospodarki odpadami (1 miejsce na 1 mln mieszkańców, nie więcej niż 3 miejsca);
- Obowiązek utworzenia miejsca, w ciągu 6 miesięcy od uchwalenia planu spoczywa na staroście – **do 18 września 2019 r.;**
- Pojazd wraz z odpadami pozostaje na miejscu do czasu zagospodarowania odpadów przez podmiot odpowiedzialny za transportowane odpady;
- Starosta nakłada obowiązek zagospodarowania zatrzymanych odpadów;
- Obowiązek zagospodarowania odpadów przez transportującego - jeśli nie wskaże wytwórcy lub odbiorcy odpadów (transportujący posiadaczem odpadów);
- Kary dla Starostów za nieutworzenie miejsc magazynowania odpadów – **od 10 do 100 tys. zł.**

Projekt LIFE15 GIE/PL/000758
Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody
Lublin, 22 października 2019 r.

32

Zmiany przepisów ustawy o odpadach

obowiązujące od 6 września 2019 r. – zatrzymanie transportu odpadów

- Art. 24a – rozszerzona i doprecyzowana procedura zatrzymania pojazdu wraz z odpadami
- Kierowanie do najbliższego dostępnego miejsca wyznaczonego w wojewódzkim planie gospodarki odpadami spełniającego warunki magazynowania odpadów.
- Skierowanie pojazdu na ww. miejsca, polega na:
 - 1) nadzorowaniu przejazdu tego pojazdu przez funkcjonariuszy lub inspektorów służb kontrolnych albo
 - 2) usunięciu pojazdu przez jego przewiezienie lub holowanie.
- Dyspozycję przewiezienia lub holowania pojazdu wydaje się podmiotowi, któremu starosta właściwy ze względu na miejsce kontroli powierzył zadanie usuwania pojazdów;
- Za usunięcie, strzeżenie i przechowywanie pojazdu w ww. miejscu pobiera się opłaty;
- Do uiszczenia opłat jest obowiązany podmiot wykonujący transport odpadów;
- Starosta właściwy ze względu na miejsce, ustala, w drodze postanowienia, wysokość opłat za usunięcie, strzeżenie i przechowywanie pojazdu w tym miejscu, uwzględniając wydatki z tym związane zgodnie ze średnią ceną rynkową usług w zakresie usuwania, strzeżenia i przechowywania pojazdów na obszarze jego działania;
- Jeżeli ustały przyczyny uzasadniające przechowywanie pojazdu w miejscu, o którym mowa w ust. 2, starosta właściwy ze względu na miejsce, na które został skierowany zatrzymany pojazd wraz z odpadami, zawiadamia uprawnionego o możliwości odebrania pojazdu.

Projekt LIFE15 GIE/PL/000758
 Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody
 Lublin, 22 października 2019 r.

33

Narzędzia prawne wynikające z nowelizacji ustawy o odpadach

usprawniające kontrolę Inspekcji Ochrony Środowiska nad gospodarką odpadami

Projekt LIFE15 GIE/PL/000758
 Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody
 Lublin, 22 października 2019 r.

34

Obowiązek prowadzenia wizyjnego systemu kontroli miejsca magazynowania odpadów – art. 25 ustawy o odpadach

- Posiadacz odpadów obowiązany do uzyskania zezwolenia na zbieranie odpadów lub zezwolenia na przetwarzanie odpadów, pozwolenia na wytwarzanie odpadów uwzględniającego zbieranie lub przetwarzanie odpadów lub pozwolenia zintegrowanego uwzględniającego zbieranie lub przetwarzanie odpadów, prowadzący magazynowanie odpadów lub zarządzający składowiskiem odpadów jest **obowiązany do prowadzenia wizyjnego systemu kontroli miejsca magazynowania lub składowania odpadów**;
- obowiązek udostępnienia utrwalonego obrazu lub jego kopii na żądanie organu uprawnionego do kontroli działalności w zakresie gospodarki odpadami, sądu, prokuratury, Policji, KAS, SG, ABW lub CBA

Projekt LIFE15 GIE/PL/000758
Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody
Lublin, 22 października 2019 r.

35

Rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie wizyjnego systemu kontroli miejsca magazynowania lub składowania odpadów

- System kontroli prowadzi się w taki sposób, **aby obraz z kamery rejestrującej obraz był dostępny w czasie rzeczywistym przez system teleinformatyczny dla pracownika WIOŚ** właściwego dla lokalizacji miejsca magazynowania lub składowania odpadów;
- Dostępność obrazu w czasie rzeczywistym zapewnia się przez **udostępnienie właściwemu WIOŚ loginu i hasła dostępu do wizyjnego systemu kontroli, za pośrednictwem systemu teleinformatycznego**

Projekt LIFE15 GIE/PL/000758
Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody
Lublin, 22 października 2019 r.

36

Narzędzia prawne usprawniające kontrolę IOŚ nad gospodarką odpadami

- **Zaostrzenie wymagań uzyskania zezwolenia na zbieranie lub przetwarzanie odpadów**
 - Wydanie zezwolenia na zbieranie lub przetwarzanie odpadów po przeprowadzonej przez **wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska** z udziałem organu właściwego, kontroli instalacji, obiektu budowlanego ..., miejsc magazynowania odpadów, w których ma być prowadzone zbieranie lub przetwarzanie odpadów, **w zakresie spełniania wymagań określonych w przepisach ochrony środowiska** – w przypadku negatywnej opinii – **organ odmawia wydania zezwolenia**

37

Projekt LIFE15 GIE/PL/000758
Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody
Lublin, 22 października 2019 r.

Narzędzia prawne usprawniające kontrolę IOŚ nad gospodarką odpadami

- **Uznanie lub odmowa uznania przedmiotu lub substancji za produkt uboczny przez marszałka województwa – po zasięgnięciu opinii wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska właściwego ze względu na miejsce wytwarzania przedmiotu lub substancji**
- **W przypadku negatywnej opinii WIOŚ marszałek województwa wydaje decyzję o odmowie uznania przedmiotu lub substancji za produkt uboczny.**

38

Projekt LIFE15 GIE/PL/000758
Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody
Lublin, 22 października 2019 r.

Administracyjne kary pieniężne – art. 194 ust 1 ustawy o odpadach kara od 5 000 zł do 1 000 000 zł

- 1) zmianę klasyfikacji odpadów niebezpiecznych na odpady inne niż niebezpieczne (...), przez ich rozcieńczanie lub mieszanie ze sobą, lub z innymi odpadami, substancjami lub materiałami, prowadzące do obniżenia początkowego stężenia substancji niebezpiecznych do poziomu niższego niż poziom określony dla odpadów niebezpiecznych;
- 2) mieszanie odpadów niebezpiecznych różnych rodzajów, mieszanie odpadów niebezpiecznych z odpadami innymi niż niebezpieczne lub mieszanie odpadów niebezpiecznych z substancjami, materiałami lub przedmiotami, w tym rozcieńczanie substancji (...), lub mieszanie tych odpadów, wbrew warunkom, o których mowa w art. 21 ust. 2;
- 3) zbieranie odpadów wbrew zakazom, o których mowa w art. 23 ust. 2;
- 4) nieutrzymywanie zabezpieczenia roszczeń wbrew obowiązкови, o którym mowa w art. 48a ust. 11, lub niezłożenie wniosku o zmianę formy lub wysokości zabezpieczenia roszczeń zgodnie z art. 48a ust. 8;
- 5) prowadzenie działalności w zakresie, o którym mowa w art. 50 ust. 1, bez wymaganego wpisu do rejestru;
- 6) nieumieszczanie numeru rejestrowego na dokumentach sporządzanych w związku z prowadzoną działalnością, wbrew obowiązкови, o którym mowa w art. 63;
- 7) dokonanie zrzutu olejów odpadowych do wód, gleby lub ziemi, wbrew zakazowi, o którym mowa w art. 93;
- 8) rozcieńczanie lub sporządzanie mieszanin odpadów ze sobą lub z innymi substancjami lub przedmiotami, o którym mowa w art. 122 ust. 3; wydobywanie odpadów, niezgodnie z przepisami, o których mowa w art. 143 ust. 2 i art. 144;

Projekt LIFE15 GIE/PL/000758
Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody
Lublin, 22 października 2019 r.

39

Administracyjne kary pieniężne art. 194 ust 4 i 5 ustawy o odpadach

- ust. 4: Administracyjną karę pieniężną wymierza się za zbieranie odpadów lub przetwarzanie odpadów bez wymaganego zezwolenia, o którym mowa w art. 41. Kara wynosi **nie mniej niż 10 000 zł i nie może przekroczyć 1 000 000 zł.**
- ust. 5: Administracyjną karę pieniężną wymierza się za gospodarowanie odpadami niezgodnie z posiadanym zezwoleniem, o którym mowa w art. 41. Kara wynosi **nie mniej niż 1000 zł i nie może przekroczyć 1 000 000 zł,**
- Wysokość kary, o której mowa w ust. 4, oblicza się, uwzględniając ilość i właściwości odpadów, w sposób określony w załączniku nr 6 do ustawy.
- Wysokość kary, o której mowa w ust. 5, oblicza się, uwzględniając w szczególności ilość i właściwości, odpadów, możliwość wystąpienia zagrożeń dla ludzi lub środowiska oraz okoliczności naruszenia przepisów ustawy.
- Administracyjną karę pieniężną, o której mowa w art. 194 ust. 4 i 5, wymierza się w wysokości dwukrotności kwoty określonej w art. 194 ust. 4 lub 5, **w przypadku gdy wymierza się ją po raz drugi lub kolejny**

Projekt LIFE15 GIE/PL/000758
Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody
Lublin, 22 października 2019 r.

40

Załącznik do ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. (poz. 1592)

SPOSÓB OBLICZANIA ADMINISTRACYJNEJ KARY PIENIĘŻNEJ

1. Wysokość administracyjnej kary pieniężnej oblicza się zgodnie z następującym wzorem:

$$K = O \times S, \text{ gdzie:}$$

K – oznacza wysokość administracyjnej kary pieniężnej,

O – oznacza domyślną objętość bryły zgromadzonych odpadów [m³] obliczoną z uwzględnieniem długości, szerokości i wysokości bryły zgromadzonych odpadów, przy czym długość i szerokość bryły zgromadzonych odpadów stanowią boki prostokąta, które są styczne do podstawy bryły nagromadzonych odpadów, natomiast wysokość mierzona jest w najwyższym punkcie bryły,

S – oznacza stawkę za 1 [m³] zgromadzonych odpadów, gdzie:

- 1) za odpady niebezpieczne stawka wynosi 600 zł;
- 2) za odpady inne niż niebezpieczne i obojętne stawka wynosi 300 zł;
- 3) za odpady obojętne spełniające wymagania dotyczące dopuszczenia odpadów obojętnych do składowania na składowisku odpadów obojętnych, określone w przepisach wydanych na podstawie art. 118, stawka wynosi 100 zł.

2. W przypadku braku wyników badań potwierdzających spełnienie wymagań dotyczących dopuszczenia odpadów obojętnych do składowania na składowisku odpadów obojętnych, określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 118, przez odpady, o których mowa w ust. 1 pkt 3, stosuje się stawkę 300 zł.

3. W przypadku braku odpadów, które były zbierane lub przetwarzane bez wymaganego zezwolenia, wartość „O”, o której mowa w ust. 1, ustala się na podstawie dokumentów ewidencji odpadów lub innych dowodów stwierdzających ilość odpadów, w stosunku do których stwierdzono naruszenie, przy czym stosuje się przelicznik masy odpadów wyrażonej w Mg na ich objętość wyrażoną w m³, który wynosi 1. W przypadku zgromadzenia odpadów na danym terenie w kilku bryłach, wartość „O” oblicza się, sumując domyślną objętość wyliczoną osobno dla każdej bryły zgromadzonych odpadów.

4. Jeżeli wysokość kary obliczona zgodnie ze wzorem, o którym mowa w ust. 1, jest:

- 1) niższa niż dolna granica kary określona w art. 194 ust. 4 ustawy, kara wynosi 10 000 zł,
- 2) wyższa niż górna granica kary określona w art. 194 ust. 4 ustawy, kara wynosi 1 000 000 zł

– z zastrzeżeniem art. 194a ustawy.

5. W przypadku kary, o której mowa w art. 194a ustawy, ust. 4 stosuje się odpowiednio.

41

**Administracyjne kary pieniężne
transport odpadów**

- Art. 194b: od 1 000 zł do 100 000 zł - za niedostarczanie odpadów przez transportującego odpady, wbrew przepisom art. 24 ust. 4, do:
 - posiadacza odpadów,
 - miejsca przeznaczenia odpadów
 - wskazanego przez zlecającego usługę transportu odpadów.
- Art. 195: od 2000 zł do 10 000 zł - transport, wbrew obowiązкови, o którym mowa w art. 233 ust. 2, odpadów bez uzyskania zezwolenia na transport odpadów lub wpisu do rejestru

Projekt LIFE15 GIE/PL/000758
Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody
Lublin, 22 października 2019 r.

42

Wstrzymywanie działalności posiadacza odpadów przez WIOŚ (art 32 ustawy o odpadach)

Wojewódzki inspektor ochrony środowiska może, w drodze decyzji, kierując się stopniem zagrożenia dla środowiska, życia lub zdrowia ludzi, wstrzymać działalność posiadacza odpadów w przypadku naruszenia:

- 1) hierarchii sposobów postępowania z odpadami, polegającego na niewysegregowaniu odpadów nadających się do odzysku spośród odpadów przeznaczonych do unieszkodliwiania, wbrew art. 18 ust. 7;
- 2) zakazu dotyczącego postępowania z odpadami niebezpiecznymi, o którym mowa w art. 21;
- 3) zakazów określonych w art. 23 ust. 2;
- 4) obowiązku określonego w art. 27 ust. 2;
- 5) wymagań dotyczących eksploatacji instalacji lub urządzeń do przetwarzania odpadów, o których mowa w art. 29 ust. 2;
- 6) zakazu przetwarzania odpadów poza instalacjami lub urządzeniami, o którym mowa w art. 30 ust. 1.

Projekt LIFE15 GIE/PL/000758
Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody
Lublin, 22 października 2019 r.

43

Nowe narzędzia sankcyjne IOŚ w zakresie gospodarki odpadami – nowelizacja ustawy o odpadach

- (Art.32 ust 1a) **Wstrzymanie działalności posiadacza odpadów**, w przypadku gdy posiadacz ten zbiera lub przetwarza odpady bez wymaganego zezwolenia – natychmiastowe wykonanie;
- (Art.32 1b) **Wstrzymanie działalności posiadacza odpadów**, w przypadku gdy w okresie 3 lat posiadaczowi wymierzona zostanie druga administracyjna kara pieniężna za naruszenie polegające na gospodarowaniu odpadami niezgodnie z zezwoleniem – natychmiastowe wykonanie;
- **Możliwość ustalenia terminu na usunięcie ww. naruszeń - na wniosek podmiotu.**

Projekt LIFE15 GIE/PL/000758
Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody
Lublin, 22 października 2019 r.

44

Kary pieniężne za nieprzestrzeganie przepisów ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach

- **Kary nakładane przez wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska na:**
 - Gminną jednostkę organizacyjną;
 - Gminę;
 - Wójta, Burmistrza lub Prezydenta Miasta;
 - Prowadzącego instalację komunalną;
- **Kary wymierzane za:**
 - Nieuzyskanie wymaganego poziomu recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku, ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania;
 - Niewykonywania obowiązku udzielenia zamówienia publicznego na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości;
 - Nietworzenie przez gminę warunków niezbędnych do utrzymania czystości i porządku na swoim terenie;
 - Nieprowadzenie kontroli ustawy przez wójta, burmistrza, prezydenta,
 - Naruszenia obowiązków sprawozdawczych

Projekt LIFE15 GIE/PL/000758
Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody
Lublin, 22 października 2019 r.

45

Zmiana ustawy o międzynarodowym przemieszczaniu odpadów

- Wprowadzono zakaz przywozu na teren kraju odpadów w celu unieszkodliwiania w procesach określonych jako D1 do D15 w załączniku I do dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r.;
- Wprowadzono zakaz przywozu na teren kraju zmieszanych odpadów komunalnych i odpadów pochodzących z przetworzenia odpadów komunalnych z wyłączeniem odpadów zebranych selektywnie przeznaczonych do recyklingu.

Projekt LIFE15 GIE/PL/000758
Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody
Lublin, 22 października 2019 r.

46

OBSZARY NIELEGALNYCH DZIAŁAŃ W GOSPODARCE ODPADAMI

Projekt LIFE15 GIE/PL/000758
Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody
Lublin, 22 października 2019 r.

47

	WPLYW PRZESTĘPSTW W GOSPODARCE ODPADAMI NA RYNEK			
	Straty w obrotach	Straty z tytułu nieodprowadzania podatków od dochodów	Koszty usuwania i unieszkodliwiania odpadów	Wpływ na konkurencyjność na rynku
Nielegalne „wysypiska” odpadów / porzucanie odpadów	✓		✓	✓
Nielegalne spalanie odpadów	✓	✓	✓	✓
Nielegalny wywóz / transport odpadów	✓	✓		✓
Przekodowywanie odpadów „na papierze” / oszustwa w klasyfikacji odpadów		✓		✓
Nielegalne składowanie	✓		✓	✓
Naruszanie warunków posiadanych decyzji			✓	✓

Projekt LIFE15 GIE/PL/000758
Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody
Lublin, 22 października 2019 r.

48

Najczęściej stwierdzane przez IOŚ obszary naruszeń i bezprawnych działań w zakresie gospodarki odpadami

1. Gospodarowanie odpadami komunalnymi wbrew przepisom dotyczącym spełniania wymagań dla odpadów kierowanych na składowiska, wymaganych prawem metod przetwarzania odpadów itp.;
2. Rekultywacja wyrobisk, żwirowisk itp. wbrew przepisom prawa, warunkom decyzji, bez uregulowań formalnoprawnych;
3. Porzucanie odpadów w miejscach nieprzeznaczonych do ich magazynowania i składowania (opuszczone budynki, stodoły, działki itp.);
4. Pożary magazynowanych odpadów – głównie pochodzących ze strumienia odpadów komunalnych;
5. Transport odpadów wbrew przepisom (np. wbrew zasadzie bliskości);
6. Oszustwa w klasyfikacji odpadów (zmiana kodów odpadów w dokumentacji bez poddania ich przetworzeniu);
7. Fikcyjny odzysk i recykling odpadów opakowań, głównie szklanych – handel dokumentami;
8. Gospodarowanie odpadami zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego (ZSEiE);
9. Demontaż pojazdów wycofanych z eksploatacji;
10. Nielegalne międzynarodowe przemieszczanie odpadów, w tym odpadów pojazdów.

Projekt LIFE15 GIE/PL/000758
Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody
Lublin, 22 października 2019 r.

49

Straty dla budżetu państwa – szara strefa w gospodarce odpadami

- Wg szacunków ekspertów branżowych z 2017 r. :
- „Szara strefa” w gospodarce odpadami dotyczy 7,8 mln ton różnych odpadów;
- jest na poziomie prawie 2 razy wyższym niż szacowany jej udział w całej gospodarce narodowej;
- może powodować uszczuplenia podatków:
 - VAT w kwocie 585 mln zł,
 - CIT/PIT w kwocie ok. 172 mln zł w skali roku,
 - uszczuplenia w zakresie należnych opłat produktowych i środowiskowych przekraczają 1,6 mld zł.

E K S P E R T Y Z A G I O Ś

„Oszacowanie wielkości „szarej strefy” w gospodarce odpadami i jej wpływ na budżet Państwa” 2017 r.

Projekt LIFE15 GIE/PL/000758
Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody
Lublin, 22 października 2019 r.

50

SZARA STREFA w gospodarce odpadami zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego (ZSEiE)

Gospodarowanie odpadami zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego (ZSEiE):

- **Nielegalny demontaż zseie w podmiotach nieuprawnionych** (zbierający w tym punkty skupu złomu, punkty serwisowe)
- nieprawidłowe przetwarzanie lodówek i telewizorów;
- przekazywanie odpadów z demontażu zseie nieuprawnionym odbiorcom;
- tzw. „handel kwitami” w podmiotach działających w systemie gospodarki ZSEiE – korporacyjne współdziałanie w naruszeniu prawa - wystawianiu fałszywych dokumentów potwierdzających recykling/odzysk odpadów bez faktycznego przepływu masy odpadów

Projekt LIFE15 GIE/PL/000758
Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody
Lublin, 22 października 2019 r.

51

SZARA STREFA

– nielegalny demontaż pojazdów wycofanych z eksploatacji

- Nielegalne zbieranie i demontaż odpadów pojazdów przez osoby fizyczne lub podmioty prowadzące inną działalność gospodarczą, bez wymaganych zezwoleń i decyzji administracyjnych - w celu sprzedaży części zamiennych i odpadów;
- Działania prowadzone z naruszeniem prawa w legalnych stacjach demontażu/punktach zbierania
 - Tzw. „handel kwitami” - potwierdzanie przyjęcia pojazdu do demontażu bez jego fizycznego odbioru (wydawanie zaświadczeń o demontażu pojazdu) (poświadczenie nieprawdy z art. 271 § 1 k.k.);
 - Przyjmowanie odpadów pojazdów z zagranicy i ich demontaż

SZARA STREFA

nielegalne transgraniczne przemieszczanie odpadów pojazdów

Międzynarodowe przemieszczanie odpadów w postaci pojazdów

- Nielegalny przywóz do kraju odpadów w postaci uszkodzonych pojazdów, fragmentów i części samochodowych przez:
 - osoby fizyczne
 - osoby prowadzące działalność gospodarczą, w tym stacje demontażu;
- Nielegalny wywóz z kraju odpadów w postaci pociętych samochodów (w tym ciężarowych), mieszanin części samochodowych **bez uzyskania zezwolenia GIOŚ, bez załącznika VII i wbrew zakazowi wysyłki - do krajów poza OECD**

Projekt LIFE15 GIE/PL/000758
Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody
Lublin, 22 października 2019 r.

53

SZARA STREFA

nielegalne transgraniczne przemieszczanie odpadów pojazdów

Sprowadzanie pojazdów z zagranicy do stacji demontażu w Polsce w celu pozyskania części zamiennych:

- **bezpośrednio do stacji demontażu**, jako własność osób prowadzących stację demontażu,
- **bezpośrednio do stacji przy udziale pośredników** nabywających pojazdy za granicą,
- **na posesję własności pośrednika w celu ewentualnej sprzedaży**, a wobec braku zainteresowania nabyciem pojazdów – przekazanie do stacji demontażu

Projekt LIFE15 GIE/PL/000758
Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody
Lublin, 22 października 2019 r.

54

Nielegalne transgraniczne przemieszczanie odpadów (NTPO)

- Zgodnie z art. 183 §4 oraz §5 Kodeksu karnego, przywóz z zagranicy lub wywóz za granicę odpadów (w tym odpadów pojazdów) wbrew przepisom stanowi przestępstwo zagrożone karą pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat, a w przypadku odpadów niebezpiecznych od 6 miesięcy do 8 lat.
- Organ, który ujawnił ntpo zobowiązany jest do poinformowania o tym Głównego Inspektora Ochrony Środowiska w celu przeprowadzenia ww. czynności administracyjnych oraz do poinformowania organów ścigania o podejrzeniu popełnienia przestępstwa w związku z art. 183 kk.

Przemieszczanie odpadów pojazdów – przestępstwa dot. dokumentów

Z nielegalnym międzynarodowym przemieszczaniem odpadów w postaci pojazdów wiąże się np.:

- fałszowanie dokumentów w postaci dowodów rejestracyjnych i innych dokumentów wydawanych dla pojazdów w państwach ich pochodzenia,
- ukrywanie dokumentów wskazujących na wycofanie pojazdu z eksploatacji i przeznaczenie pojazdu do zniszczenia w celu ponownego wprowadzenia pojazdu do obrotu,
- fałszowanie umów – kupna sprzedaży (w zakresie danych osoby zbywającej pojazd, podpisu zbywającego),
- posługiwanie się fałszowanymi dokumentami przed Urzędami Celnymi (podatek akcyzowy) oraz w procesie rejestracji pojazdów, skutkujące ponownym wprowadzeniem do obrotu pojazdu wycofanego z eksploatacji,
- fałszowanie podpisu osoby przekazującej pojazd sprowadzony z zagranicy do stacji demontażu w kraju.

SZARA STREFA

- międzynarodowe przemieszczanie innych odpadów

- Nielegalny wywóz odpadów z kraju bez uzyskania zezwolenia GIOŚ, bez załącznika nr VII do rozporządzenia 1013/2006 lub wbrew zakazowi wywozu;
- Przywóz do kraju odpadów do firm nie posiadających instalacji do przetwarzania odpadów lub porzucanie tych odpadów na terenach opuszczonych (często nieznany wysyłający, firmy wysyłające lub przyjmujące likwidują działalność);
- W przypadku stwierdzenia ntpo, odpady podlegają zwrotowi do kraju wysyłki lub zagospodarowaniu w państwie przeznaczenia lub państwie trzecim.

Projekt LIFE15 GIE/PL/000758
Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody
Lublin, 22 października 2019 r.

57

Gospodarowanie odpadami komunalnymi – prawidłowo funkcjonujący system

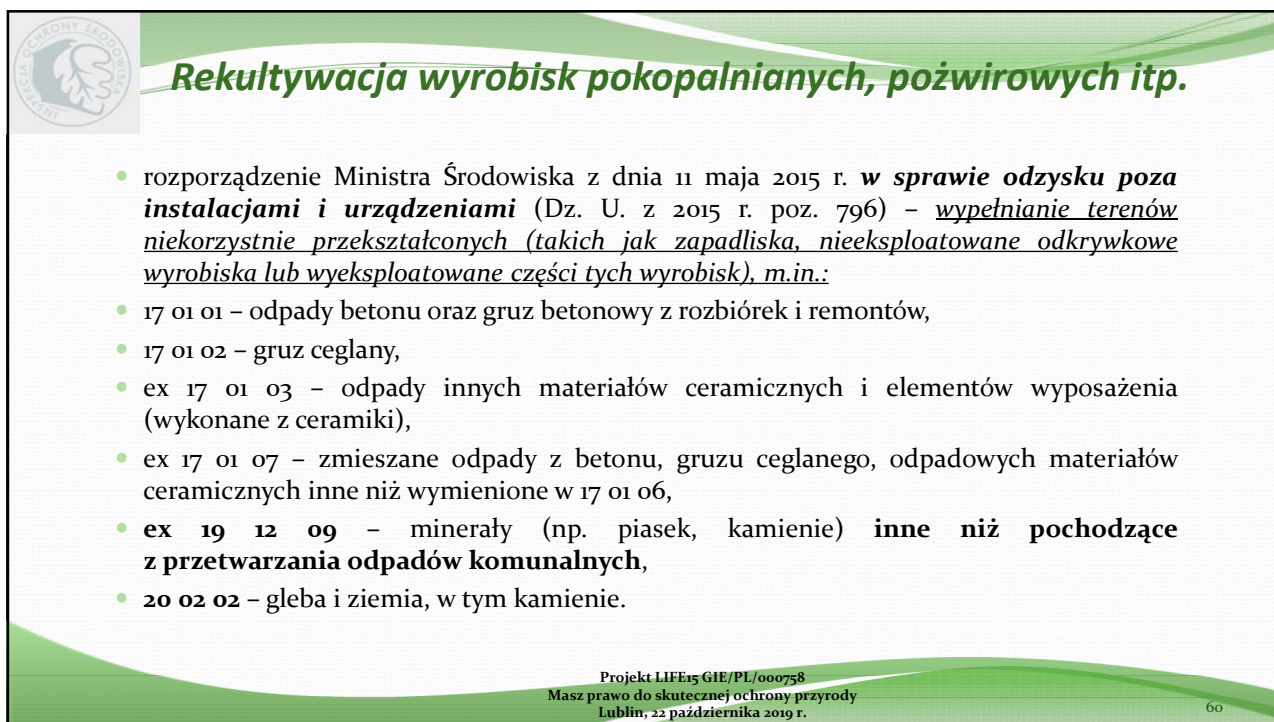

Projekt LIFE15 GIE/PL/000758
Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody
Lublin, 22 października 2019 r.

58

59

60

17 01 02 Gruz ceglany

17 01 01 Odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów

17 05 04 Gleba, ziemia, w tym kamienie
inne niż wymienione w 17 05 03
20 02 02 Gleba i ziemia, w tym kamienie
19 12 09 Minerale (np. piasek, kamienie)

17 01 07 / 17 09 04 Zmieszany gruz

17 09 04 Zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu
inne niż wymienione w 17 09 01, 17 09 02 i 17 09 03

17 09 04 Zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu
inne niż wymienione w 17 09 01, 17 09 02 i 17 09 03

Projekt LIFE15 GIE/PL/000758
Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody
Lublin, 22 października 2019 r.

61

Deponowanie odpadów komunalnych w wyrobiskach

- System działa tak, że:
 - Najpierw deponowane w wyrobisku są odpady komunalne, a następnie z kolejnej ciężarówki deponowane są odpady gruzu bądź piasku

LUB

- Koparka stojąca na dnie wyrobiska przysypuje piaskiem i żwirem odpady komunalne natychmiast po ich zdeponowaniu w wyrobisku;
- EFEKT: mimo odorów odpadów komunalnych, nie sposób wizualnie stwierdzić zdeponowanych odpadów w wyrobisku;
- Trudności w ustaleniu sprawcy / możliwości ustalenia sprawcy.

Projekt LIFE15 GIE/PL/000758
Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody
Lublin, 22 października 2019 r.

62

Wyrobyisko żwiru w okolicach Makowa Mazowieckiego źródło: WIOŚ Warszawa

Projekt LIFE15 GIE/PL/000758
Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody
Lublin, 22 października 2019 r.

63

Kopalnia kruszywa Łęczno – województwo łódzkie, dokąd trafiły odpady z mazowieckiego źródło: WIOŚ Warszawa

Projekt LIFE15 GIE/PL/000758
Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody
Lublin, 22 października 2019 r.

64

ODPADY KOMUNALNE

UNIKANIE OPŁAT ZA KORZYSTANIE ZE ŚRODOWISKA

PRZETWARZANIE ODPADÓW „NA PAPIERZE”

- 1) Po wjeździe na zakład przetwarzania odpadów komunalnych ciężarówka ze zmieszаныmi odpadami komunalnymi omija wagę i wjeżdża bezpośrednio na kwaterę składowiska.
- 2) Odpadom deponowanym na składowisku nadawany jest kod **19 12 12** – *inne odpady (w tym zmieszane substancje i przedmioty) z mechanicznego przetwarzania odpadów inne niż wymienione w 19 12 11 lub 19 05 99 – inne niewymienione odpady*, podczas gdy wciąż są to odpady o kodzie **20 03 01** *niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne*;
- 3) Efekt – zysk z tytułu odbierania odpadów z gmin;
- 4) Brak możliwości oszacowania skali problemu, a tym samym strat dla Skarbu Państwa.

Projekt LIFE15 GIE/PL/000758
Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody
Lublin, 22 października 2019 r. 65

ODPADY KOMUNALNE

UNIKANIE OPŁAT ZA KORZYSTANIE ZE ŚRODOWISKA

PRZETWARZANIE ODPADÓW „NA PAPIERZE”

- 1) Odebrane od mieszkańców zmieszane odpady komunalne w ogóle **nie trafiają do instalacji komunalnej**;
- 2) Odpady te są przewożone między województwami, a następnie **porzucone** na: działkach prywatnych, drogach publicznych, wyrobiskach, lasach;
- 3) Przykład: odpady odbierane na terenie woj. małopolskiego zostały zlokalizowane w woj. wielkopolskim, woj. mazowieckim;
- 4) Efekt:
 - straty z tytułu fikcyjnego poddawania przetworzeniu zmieszanych odpadów komunalnych wyłącznie „na papierze”,
 - koszt usunięcia odpadów w przypadku braku możliwości ustalenia ich posiadacza (obciążenie budżetów samorządów).

Projekt LIFE15 GIE/PL/000758
Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody
Lublin, 22 października 2019 r. 66

ODPADY KOMUNALNE

UNIKANIE OPŁAT ZA KORZYSTANIE ZE ŚRODOWISKA

PRZETWARZANIE ODPADÓW – POŻARY (PALIWA ALTERNATYWNE)

- Zaobserwowano problem z zagospodarowaniem paliwa alternatywnego wytwarzanego w wyniku procesów przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych.
- W związku z ograniczonym zbytem paliwa alternatywnego wynikającym z określonych mocy przerobowych tych instalacji oraz z jakości wytwarzanego paliwa alternatywnego coraz częściej dochodzi do pożarów odpadów o kodzie 19 12 10 i 19 12 12.
- Efekt: „zagospodarowanie” odpadów komunalnych bez dodatkowych nakładów, przy jednoczesnej możliwości uzyskania odszkodowania z tytułu ubezpieczenia zakładów.
- Koszt związany z akcją gaśniczą i usunięciem odpadów – często leżący po stronie samorządu (problem tzw. „słupów”, którzy tylko formalnie prowadzą daną działalność, a w praktyce nie posiadają zaplecza finansowego).

Projekt LIFE15 GIE/PL/000758
Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody
Lublin, 22 października 2019 r.

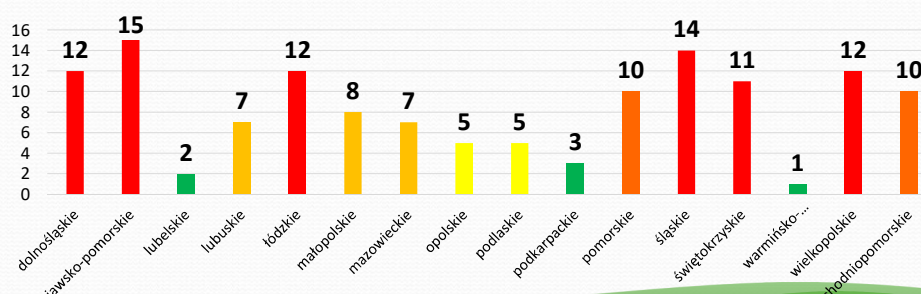
67

Pożary odpadów w 2018 r.

134 pożary odpadów, o których informacje posiada GIOŚ,

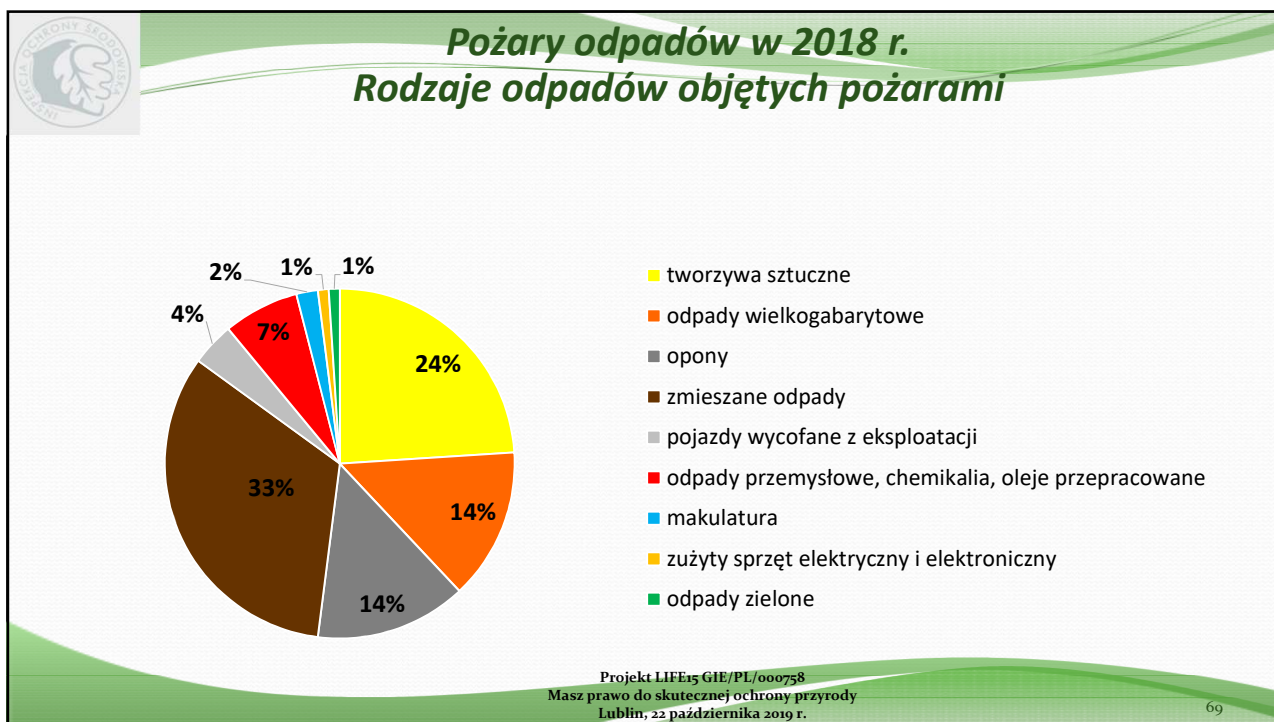
- ok. 68%** pożarów dotyczyło **miejsz magazynowania odpadów**,
- ok. 17%** pożarów miało miejsce na **składowiskach odpadów**,
- ok. 15%** pożarów dotyczyło „dzikich wysypisk” odpadów, miejsc porzucenia odpadów

Województwo	Liczba pożarów
kujawsko-pomorskie	12
lubelskie	2
lubuskie	7
łódzkie	12
małopolskie	8
mazowieckie	7
opolskie	5
podlaskie	5
południowopomorskie	3
pomorskie	10
śląskie	14
świętokrzyskie	11
warmińsko-mazowieckie	1
wielkopolskie	12
zachodniopomorskie	10

Projekt LIFE15 GIE/PL/000758
Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody
Lublin, 22 października 2019 r.

68

69

Gospodarowanie odpadami niebezpiecznymi
Unikanie opłat za zgodne z przepisami zagospodarowanie odpadów

- 1) Odpady są odbierane od wytwórcy przez podmiot(y) uprawniony(e), tj. posiadające uregulowania formalnoprawne w zakresie transportu/ transportu + zbierania, przetwarzania odpadów,
- 2) Odpady nie trafiają do spalarni odpadów niebezpiecznych, lecz do:
 - a) Zbierającego odpady, który gromadzi je na swoim terenie lub w magazynie, po czym je porzuca, a sam zamyka działalność bądź nie posiada środków finansowych na bezpieczne unieszkodliwienie odpadów (słup),
 - b) Wyrobisk, zwirowni, na działki prywatne, działki gminne i inne miejsca na ten cel nieprzeznaczone.

Projekt LIFE15 GIE/PL/000758
Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody
Lublin, 22 października 2019 r.

70

Zbieranie (magazynowanie) odpadów niebezpiecznych

Projekt LIFE15 GIE/PL/000758
Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody
Lublin, 22 października 2019 r.

71

Nielegalne praktyki w gospodarce odpadami w 2018r. statystyka IOŚ

- W 2018r. – IOŚ ujawniła 471 zdarzeń, jako przypadki nielegalnych działań w gospodarce odpadami, (w 2017 r. - 347 przypadków) w tym:
- Spalanie odpadów wbrew obowiązującym przepisom w zakresie ochrony środowiska, np. w kotłowniach z piecami c.o., a także w wyniku pożarów odpadów, np. w miejscach magazynowania odpadów - **165 przypadków (ok. 35% wszystkich przypadków nielegalnego postępowania z odpadami)**, -najwięcej w województwach wielkopolskim (34), kujawsko-pomorskim (20) oraz małopolskim (18).
- Niewłaściwa rekultywacja wyrobisk i porzucanie odpadów w miejscach na ten cel nieprzeznaczonych (np. w magazynach) itp. - **116 przypadków (ok. 25% wszystkich przypadków nielegalnego postępowania z odpadami)**,
-najwięcej w województwach śląskim (20), kujawsko-pomorskim (17), łódzkim (16), dolnośląskim (15) i wielkopolskim (14).

Projekt LIFE15 GIE/PL/000758
Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody
Lublin, 22 października 2019 r.

72

Nielegalne praktyki w gospodarce odpadami - 2018 r. c.d.

- Rażące naruszanie warunków posiadanych decyzji, skutkujących znacznym zagrożeniem dla zdrowia, życia i środowiska oraz w sprawach będących przedmiotem licznych skarg i interwencji spowodowanych uciążliwościami (np. zapachowymi) itp. – 87 przypadków (ok. 18% wszystkich przypadków nielegalnego postępowania z odpadami), z czego najwięcej w województwie łódzkim (21);
- Niewłaściwa klasyfikacja odpadów m.in. kierowanych na składowiska, do rekultywacji wyrobisk, uznania za paliwo alternatywne, wykorzystanie osadów ściekowych - w celu nielegalnego pozbycia się odpadów m.in. niebezpiecznych pod nadanym niewłaściwie kodem innych niż niebezpieczne, np. jako odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych itp. – 17 przypadków;

Projekt LIFE15 GIE/PL/000758
Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody
Lublin, 22 października 2019 r.

73

Nielegalny transport odpadów – przykład woj. mazowieckie

Projekt LIFE15 GIE/PL/000758
Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody
Lublin, 22 października 2019 r.

74

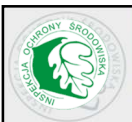

Działania podjęte przez Mazowieckiego WIOŚ w porozumieniu z funkcjonariuszami Policji – 2018 r.

- Mazowiecki WIOŚ wspólnie z funkcjonariuszami Komendy Powiatowej... oraz Komendy Stołecznej Policji dokonali zatrzymania **11 pojazdów** transportujących odpady na terenie wyrobiska poeksploatacyjnego złoża kruszywa naturalnego;
- Inspektorzy Mazowieckiego WIOŚ dokonali oględzin pojazdów oraz poboru próbek odpadów z naczep zatrzymanych pojazdów;
- W związku z wszczęciem przez prokuratora postępowania Mazowiecki WIOŚ, w ramach postępowania dowodowego, wykonywał na tym terenie odwierty w celu zidentyfikowania miejsc nielegalnego deponowania odpadów oraz pobierał próbki do badań laboratoryjnych;
- W wyniku działań stwierdzono, że **na wyrobisku nielegalnie deponowano znaczne ilości odpadów pochodzących z przetwarzania odpadów komunalnych, które na teren wyrobiska przekazywane były jako odpady budowlane**;
- **Prokurator skierował akt oskarżenia do właściwego miejscowo Sądu Rejonowego** – sprawa jest w toku.

Projekt LIFE15 GIE/PL/000758
Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody
Lublin, 22 października 2019 r.

75
75

Wybrane przypadki nielegalnego postępowania z odpadami stwierdzone przez organy IOŚ w latach: 2017, 2018 i w I półroczu 2019 r.

Rodzaj naruszenia	2017 r.	2018 r.	01.01. – 30.06. 2019 r.
Pożary odpadów w magazynach / na składowiskach odpadów, spalanie odpadów w instalacjach do tego celu nieprzystosowanych (piece C.O.) itp.	75	134	46
Porzucanie odpadów w miejscach nieprzeznaczonych do ich magazynowania i składowania / Deponowanie odpadów w wyrobiskach	101	116	227
transport odpadów wbrew przepisom, tj. bez wskazania docelowego miejsca ich zagospodarowania lub ze wskazaniem nieuprawnionego odbiorcy itp.	b.d.	b.d.	20
łącznie	176	271	493

Efekty działań IOŚ po 18.08.2018 r.

- Przeprowadzenie ok. 2730 kontroli interwencyjnych w okresie 01.01.-31.07.2019 r., w tym 1216 w zakresie gospodarki odpadami
- **I półrocze 2018 r. – 1661** kontroli interwencyjnych
- **I półrocze 2019 r. – 2104** kontroli interwencyjnych
- Podjęcie **593** czynności określonych w art. 10b ustawy o IOŚ w okresie 18.08.2018 r. – 30.06.2019 r.;
- Wzrost (o ponad 1100) wymierzonych mandatów karnych, jak i wzrost kwoty wymierzonych mandatów o ponad 64 000 zł I półrocza 2019 r., w porównaniu do I półrocza 2018 r.;
- **Wymierzono 478 kar pieniężnych z art. 194 ustawy o odpadach na kwotę 25 mln złotych;**
- Wykorzystywanie nowych narzędzi sankcyjnych np. **wstrzymanie działalności (art. 32 ustawy o odpadach) – 62 decyzje;**
- Wykorzystywanie nowych narzędzi sankcyjnych: wstrzymanie działalności w trakcie kontroli (art. 12 ust. 4 pkt 1 ustawy o IOŚ) – np. w woj. łódzkim (2 decyzje); kary za utrudnianie kontroli (art. 31c ustawy o IOŚ) – np. woj. wielkopolskie 2 kary, woj. śląskie 3 kary, woj. łódzkie i lubuskie – po 1 karze;
- **9 decyzji** Głównego Inspektora Ochrony Środowiska powołujących łącznie **14 zespołów kontrolnych**

Projekt LIFE15 GIE/PL/000758
Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody
Lublin, 22 października 2019 r.

77

Efekty działań IOŚ po 18.08.2018 r.

Kontrole we współpracy z innymi organami

- W okresie 18.08.2018 r. – 30.06.2019 r. przeprowadzono **405 kontroli we współpracy z innymi organami** (Policja, Prokuratura, KAS, ITD, SG): 100 kontroli w okresie 18.08.-31.12.2018 r., 305 kontroli w I połowie 2019 r.;
- Wg stanu na dzień 30.06.2019 r. organy IOŚ, brały udział w **160 kontrolach zatrzymanych transportów odpadów** (z organami ścigania (Policja) oraz Inspekcją Transportu Drogowego, Krajową Administracją Skarbową);
- **Ponad 20 pojazdów zostało skierowanych** na wyznaczone w WPGO miejsca spełniające warunki magazynowania odpadów, o których mowa w art. 24a ustawy o odpadach – **ze względu na stwierdzone naruszenia**

Projekt LIFE15 GIE/PL/000758
Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody
Lublin, 22 października 2019 r.

78

Efekty działań IOŚ po 5 września 2018 r. Poprawa współpracy z innymi organami

- Zintensyfikowanie współpracy pomiędzy IOŚ a innymi organami zarówno na szczeblu centralnym, jak i wojewódzkim, w tym w szczególności organami ścigania, a także ITD czy KAS;
- **znaczny wzrost aktywności innych organów, w zakresie spraw dotyczących ochrony środowiska**, w tym prób deponowania odpadów w wyrobiskach, przypadków porzucania odpadów, obrotu odpadami pomiędzy podmiotami, poświadczania nieprawdy w dokumentach związanych z przekazywaniem odpadów;
- **szybsza wymiana informacji oraz wspólne podejmowanie niezwłocznych działań w przypadku wykrycia nielegalnych praktyk**;
- **powierzanie WIOŚ przez prokuratorów wykonywania czynności w ramach postępowań w sprawach o przestępstwa z art. 183 Kodeksu karnego** (np. w woj. dolnośląskim 2 sprawy, woj. śląskim 3 sprawy)

Projekt LIFE15 GIE/PL/000758
Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody
Lublin, 22 października 2019 r.

79

Efekty działań IOŚ po 5 września 2018 r. Wzrost wykrywalności naruszeń prawa

- **Wzrost ujawnianych przypadków naruszeń polegających na deponowaniu / porzucaniu odpadów w miejscach nieprzeznaczonych do ich magazynowania i składowania;**
- **W okresie 05.09.2018 r. – 30.06.2019 r. zidentyfikowano 337 tego typu przypadków, w tym 227 ujawniono w pierwszym półroczu 2019 r.;**
- ok. 56% przypadków dotyczyło nagromadzenia odpadów w miejscach na ten cel nieprzeznaczonych (np. w opuszczonych magazynach, porzuconych na polach, czy zdeponowanych na terenie innych nieruchomości);
- ok. 28% przypadków dotyczyło niezgodnego z prawem nagromadzenia odpadów na terenie prowadzonej działalności;
- ok. 16% przypadków dotyczyło zdeponowania odpadów w wyrobiskach;
- Najwięcej nieprawidłowości ujawnili WIOŚ na terenie województw: śląskiego (71), mazowieckiego (40), łódzkiego (38), warmińsko-mazurskiego (34) oraz wielkopolskiego (33);
- **w 2017 r. zidentyfikowano 101 tego typu przypadków w skali kraju**

Projekt LIFE15 GIE/PL/000758
Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody
Lublin, 22 października 2019 r.

80

Odpady porzucone na naczepie

Projekt LIFE15 GIE/PL/000758
Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody
Lublin, 22 października 2019 r.

81

Ujawniane miejsca porzucenia odpadów

Projekt LIFE15 GIE/PL/000758
Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody
Lublin, 22 października 2019 r.

82

Inwentaryzacja miejsc nagromadzenia (porzucenia) odpadów – stan na koniec kwietnia 2019 r.

- Na terenie kraju zinwentaryzowano łącznie 315 miejsc porzucenia odpadów;
- (dodatkowo 45 miejsc do września br.- 18 woj. śląskie, 8 – mazowieckie, po 5 miejsc woj. wielkopolskie, łódzkie, lubelskie – 4, woj. świętokrzyskie – 3, woj. podlaskie – 2 i woj. kujawsko-pomorskie – 1, w tym)
- Według szacunków masa odpadów zdeponowanych w zinwentaryzowanych w Polsce miejscach wynosi blisko 3 250 742 Mg. natomiast koszty ich usunięcia mogą sięgnąć nawet ok. 1 448 794 252 zł.

Projekt LIFE15 GIE/PL/000758
Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody
Lublin, 22 października 2019 r.

83

Rodzaje nagromadzonych odpadów

- **odpady niebezpieczne - 79 miejsc** (łączna masa tych odpadów - ok. 206 514 Mg);
- **odpady niebezpieczne oraz odpady komunalne - 6 miejsc** (łączna masa tych odpadów - ok. 9 938 Mg);
- **odpady niebezpieczne, odpady komunalne oraz pozostałe odpady inne niż niebezpieczne - 24 miejsca** (łączna masa tych odpadów - ok. 462 581 Mg);
- **odpady niebezpieczne oraz pozostałe odpady inne niż niebezpieczne - 38 miejsc** (łączna masa tych odpadów - ok. 148 404 Mg);
- **odpady komunalne - 84 miejsca** (łączna masa tych odpadów - ok. 431 707 Mg);
- **odpady komunalne oraz pozostałe odpady inne niż niebezpieczne - 35 miejsc** (łączna masa tych odpadów - ok. 840 414 Mg);
- **Pozostałe odpady inne niż niebezpieczne - 49 miejsc** (łączna masa tych odpadów - ok. 1 151 184 Mg).

Projekt LIFE15 GIE/PL/000758
Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody
Lublin, 22 października 2019 r.

84

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

a.poplawska@gios.gov.pl

85